

تَعَاوَنُوا
عَلَى
اْلاِثْمِ
وَالْعُدْوَ
75;نِ
وَاتَّقُوا
اللهَ اِنَّ
اللهَ
شَدِيدُ
الْعِقَابِ "Ey iman
edenler! Allah'ın (koyduğu din) nişanelerine , haram aya , hac kurbanına, (bu kurbanlıklara takılı)
gerdanlıklara ve de Rab'lerinden bol nimet ve hoşnutluk isteyerek Kâ"be'ye gelenlere sakın
saygısızlık etmeyin. İhramdan çıktığınızda (isterseniz) avlanın. Sizi Mescid-i Haram'dan
alıkoydular diye birtakımlarına beslediğiniz kin, sakın ha sizi, haddi aşmaya
sürüklemesin. İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere
yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı
gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir." (Mâide,
5/2) Bu ayet-i kerime bizlere, hukuka riayeti, intikam duygularından kaçınarak hak ve
adalet ölçüleri içerisinde, iyilikler hususunda yardımlaşma ve
dayanışmada bulunmayı emretmekte, günah işleme ve düşmanlık yapma gibi
İslam’ın özüyle bağdaşmayan her türlü yardımlaşmayı da
yasaklamaktadır. Bu ayetin bulunduğu sure, en son inen surelerdendir. Müslümanları
daha ilk andan itibaren iyilik yapma, hayır işleme ve kötülükten sakındırma
hedefine yöneltir Kur’an-ı Kerim, yirmi üç sene süren bir terbiye
sürecinin sonunda da bu ilkelere yeniden vurgu yapmaktadır. Böylelikle, yirmi
üç sene boyunca fertlerin ruhlarına ektiği iyilik tohumlarının mahsulünü
toplum çapında devşirmekte, birer fazilet abidesi hâline getirdiği insanlardan,
büyüklüklerine yaraşır bir şekilde ve takatlerince iyilik ve takva üzere
yardımlaşma beklemektedir. Aynı ayette yer alan, وَلاَ
يَجْرِمَنَّ
03;ُمْ شَنَاَنُ
قَوْمٍ اَنْ
صَد.ّ,ُوكُمْ
عَنِ
الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ “Sizi
Mescid-i Haramdan alıkoydular diye birtakımlarına beslediğiniz kin, sakın ha sizi, haddi aşmaya
sürüklemesin...” ifadeleri de aynı hassasiyeti destekler mahiyette olup,
dikkatlerimizi aynı noktaya çekmektedir. Çünkü ayetin birinci derecede
muhatapları, geçmişte haksızlığa uğramış, ancak şimdi üstün duruma gelmiş ve
kendilerine zulmedenlerden intikam alabilecek duruma ulaşmış kişilerdir. Mekke fethedilmiş;
Müslümanları Kâ"be’yi ziyaret etmekten alıkoyanlar kısa zamanda
mağlûp duruma düşmüşlerdir. Kur’an onları böyle bir durumda iken
uyarmakta, onlara faziletin adresini göstermekte ve adeta şöyle demektedir:
“Hani, düşmanlarınız, birbirlerine yardım ederek size haksızlık etmişlerdi ya, sakın siz
de aynı şeyi onlara yapmayın. Kin ve intikam hisleriyle hareket etmeyin; onlar gibi
kötülük ve düşmanlık için yardımlaşmayın. Size yaraşan; intikam
almak, düşmanlık gütmek, haksızlık yapmak değildir Size yakışan; iyilik ve takvadır;

siz bunlarda birbirimizle yardımlaşmaya bakın.” Zekât vermekten, tatlı söz ve güler yüzle davranmaya varıncaya kadar her şeyin iyilik kapsamında bulunduğunu düşünürsek, dinimizin yardımlaşma sınırını ne kadar geniş tuttuğunu daha iyi kavrarız. َيْسَالْبِرَّاَنْتُوَلُّواوُجُوهَكُمْقِبَلَالْمَشْرِقِوَالْمَغْرِبِوَلَكِنَّالْبِرَّمَنْاَمَنَبِاللهِوَالْيَوْمِاْلاَخِرِوَالْمَلَئِكَةِوَالْكِتَابِوَالنَّبِيِّينَوَآتَىالْمَالَعَلَىحُبِّهِذَوِىالْقُرْبَىوَالْيَتَامَىوَالْمَسَاكِينَوَابْنَالسَّبِيلِوَالسَّآئِلِينَوَفِىالرِّقَابِوَاَقَامَالصَّلوَةَوَآتَىالزَّكَوةَوَالْمُوفُونَبِعَهْدِهِمْاِذَاعَاهَدُواوَالصَّابِرِينَفِىالْبَاْسَآءِ

16;

وَالضَّرَّآءِ وَحِينَالْبَاْسِاُولَئِكَالَّذِينَصَدَقُواوَاُولَئِكَهُمُالْمُتَّقُونَ “İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına ¸evirmeniz(den ibaret) değildir. Asıl iyilik, Allah’a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen, onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri i¸in) kölelere verenlerin; namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, antlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. İşte bunlar, doğru olanlardır. İşte bunlar, Allah’a karşı gelmekten sakınanların ta kendileridir.” (Bakara, 2/177) Takva; erdemli davranmak, kulluk bilincini i¸imizde canlı tutmak, yüce Allah’a iman edip O’nun emir ve yasaklarına uyarak O’na karşı gelmekten sakınmak, dünya ve ahirette insana zarar verecek, ilâhî azaba sebep olabilecek inan¸, söz ve davranışlardan sakınmak, Allah’a karşı sorumluluk bilinciyle davranmaktır. Saymakla bitirilemeyecek kadar ¸ok olan iyiliklerin bir yarış havası i¸inde yapılması ve Müslümanların bu hususta birbirleriyle yardımlaşması dinî bir görevdir. Dinimiz, fertlerin birbirleriyle yardımlaşma ve dayanışmalarını, birbirlerine iyilikte bulunmalarını inan¸ ve takvadan kaynaklanan kardeşliğin bir gereği olarak görmektedir. şüphesiz, yardımlaşma ve dayanışma sosyal bir varlık olmanın ve birlikte yaşamanın bir gereğidir. Ancak bu yardımlaşma hukuk ve ahlak ilkelerine, insanlığın ortak değerlerine aykırı olmamalıdır. Çünkü hukuk ve ahlak esasları gözetilmeden yapılan yardımlaşmanın İslam nazarında hi¸bir değeri yoktur; ¸ünkü İslam, haksızlığa yardımı zulüm sayar ve engellenmesini emreder. Sevgili Peygamberimiz, انْصُرْأَخَاكَظَالِمًاأَوْمَظْلُومًا“Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et!” buyurmuş, bunun üzerine يَا رَسُولَاللّه هَذَانَنْصُرُهُمَظْلُومًا،فَكَيْفَنَنْصُرُهُظَالِمًاقَالَ ‘Ey Allah’ın Resulü! Kardeşim mazlum ise yardım ederim, zalim ise nasıl yardım edeyim?’ diye sorulduğunda, Hz. Peygamber, تَأْخُذُفَوْقَ

يَدَيْهِ ‘ Zâlimin iki elinin üstünü tutarsın (Onun zulmetmesine engel olursun, senin ona yardımın budur cevabını vermiştir.)” (Buharî,, “Mezalim”,, 4, “İkrah”,, 7) Hiç şüphesiz hayır üretme idealindeki insanlar arasındaki yardımlaşmalar, iyiliği yayma amacına yönelik yardımlaşmadır. Herkesin yapabileceği bir iyilik de mutlaka vardır. Müslüman yalnız bu iyilikleri yapmakla kalmamalı, başkalarının da bunları yapmasına yardımcı olmalı, onları da iyilik ve yardım konusunda teşvik etmelidir. Çünkü yüce Allah, iyilikte ve kötülükten sakınmada yardımlaşmamızı emretmiştir. Allah için iyilik yapan, Allah için maddî ve manevî yardımda bulunan kimsenin mükâfatını da şüphesiz yüce Mevlâmız verecektir. Ayette Buyrulduğu gibi.

ذَلِكَ
الَّذِى
يُبَشِّرُ
اللهُ
عِبَادَهُ
الَّذِينَ
اَمَنُوا
وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِقُلْلآ
اَسْئَلُكُمْعَلَيْهِ
اَجْرًا
اِلاَّ
الْمَوَدَّةَفِى
الْقُرْبَى
وَمَنْ
يَقْتَرِفْ
حَسَنَةً
نَزِدْلَهُ
فِيهَا
حُسْنًا
اِنَّاللهَ
غَفُورٌ
شَكُورٌ “İşte bu, Allah’ın, inanıp salih ameller işleyen kullarına müjdelediği şeydir. De ki: “Ben buna (yaptığım tebliğ görevine) karşılık sizden, akrabalıktan doğan sevgiden başka bir ücret istemiyorum.” Kim güzel bir iş yaparsa, onun iyiliğini artırırız. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir.” (Şûrâ, 42/23). İyilikte yardımlaşmak kadar kötülükten alıkoymaya çalışmak da Müslümanların dinî-ahlakî görevleri arasındadır. Allah Teâlâ وَلاَ
تَعَاوَنُوا
عَلَى
اْلاِثْمِ
وَالْعُدْوَ

75;#1606;#1616; “Günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın”
buyurmuştur. Kur’an-ı Kerim’de, “iyiliği emretmek,
kötülükten alıkoymak”, erdemli insanların özelliği olarak zikredilir.
Bütün peygamberler bu emri yerine getirmiş ve kendilerine gönderildikleri
toplulukları fenalıktan alıkoymaya çalışmışlardır. Peygamberlerinin öğütlarını
dinlemeyen İsrâiloğulları hakkında Cenab-ı Hakk;
كَانُوا لاَ
يَتَنَاهَوْ
06;َ عَنْ
مُنْكَرٍ
فَعَلُوهُ
لَبِئْسَ مَا
كَانُوا
يَفْعَلُونَ
“Onlar, birbirlerini, yaptıkları kötülükten alıkoymazlardı. Gerçekten
ne kötül iş yapıyorlardı” (Mâide, 5/79) buyurmuştur. Bu yüzden,
dinimiz, iyiliği emretmeyi ve kötülükten alıkoymayı (emr-i
bi’l-ma’rûf, nehy-i ani’l-münker) Müslümanların
yapmaları gereken önemli görevler arasına almıştır. Dr. Yüksel
SALMAN

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)